

Bostadsförsörjningsprogram för Bodens kommun

Planeringsförutsättningar för
bostadsförsörjning
2015- 2025

Antagen av kommunfullmäktige
2015- 10- 19 § 140

**Bodens
kommun**

I detta dokument redovisas fakta och bakgrundsmaterial för bostadsförsörjningen i kommunen. Detta ligger till grund för dokumentet *Bostadsförsörjningsprogram för Bodens kommun Mål och riktlinjer för bostadsförsörjning 2015- 2025*. I dokumentet *Bostadsförsörjningsprogram för Bodens kommun Mål och riktlinjer för bostadsförsörjning 2015- 2025* redovisas mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen i Bodens kommun. För att få en helhetsbild över bostadsförsörjningen i kommunen rekommenderas att läsa båda dokumenten

Innehåll

1	Syfte och bakgrund	4
1.1	Lagstiftning	4
1.2	Koppling till planer och program	5
2	Utgångspunkter	7
2.1	Efterfrågestyrd och behovsstyrd bostadsförsörjning	7
2.2	Landsbygd respektive centralort	7
2.3	Scenario och planeringshorisont	7
3	Efterfrågestyrd bostadsförsörjning	9
3.1	Bostadsbeståndet	9
3.2	Bostadsmarknaden i Boden	9
3.2.1	Lägenheter i flerbostadshus	9
3.2.2	Småhus	11
3.3	Aspekter som påverkar efterfrågan på bostäder	12
3.3.1	Boende per lägenhet	12
3.3.2	Trygghetsboende	12
3.3.3	Seniorboende	12
3.3.4	Attraktivt boende	13
3.3.5	Övrigt	13
4	Behovsstyrd bostadsförsörjning	15
4.1	Bostadsbeståndet och nyckeltal för behovsstyrt boende	15
4.2	Ansvar enligt Socialtjänstlagen	15
4.2.1	Vård- och omsorgsboende	15
4.2.2	Särskilt boende för människor med funktionshinder	15
4.2.3	Nyanlända invandrare med uppehållstillstånd	17
4.2.4	Processen	18
5	Scenariobeskrivning	20
5.1	Befolkningsförändring	20
5.1.1	Befolkningsförändring centralort och landsbygd	21
5.2	Födelsenetto	22
5.3	Flyttningar	22
5.4	Pendling	22
5.5	Arbetsplatser	23
	Bilaga 1. Bodens centralort, tätort och centrum	24

1 Syfte och bakgrund

Kommunernas ansvar för bostadsförsörjning regleras är lagreglerat. Kommunens ansvar innebär bl.a. att:

- kommunen ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen.
- kommunen ska analysera behov och efterfrågan samt marknadsförutsättningar till grund för riktlinjerna.
- riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod.

Riktlinjer för bostadsförsörjning är en del av kommunens planer och program för styrning av kommunens verksamhet. Syftet är att riktlinjerna ska ligga till grund för att konkretisera de mål om bostadsförsörjning som satts upp i utvecklingsplanen. En av bostadsförsörjningsprogrammets viktigaste roller är att utgöra en av grundpelarna i kommunens översiktsplanarbete.

I bostadsförsörjningsprogrammet behandlas frågor om hur mycket som ska byggas, vad som ska byggas och när det ska byggas. I översiktsplanen behandlas sedan frågan om var man lämpligen bör bygga.

1.1 Lagstiftning

Kommunernas ansvar för bostadsförsörjning regleras i ”Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS 2000:1383)”. Lagen har senast ändrats genom SFS 2013:866 och innebär i korthet följande:

- Kommunen ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen.
- Kommunen ska analysera behov och efterfrågan samt marknadsförutsättningar till grund för riktlinjerna.
- Kommunen ska samråda med berörda kommuner.
- Kommunen ska ge länsstyrelse tillfälle att yttra sig.
- Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod.

- Riktlinjerna ska minst innehålla uppgifter om 1) mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet, 2) planerade insatser för att nå uppsatta mål och 3) hur kommunen tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.
- Om kommunens riktlinjer inte innehåller vissa uppgifter får regeringen förelägga kommunen att anta nya riktlinjer.
- Riktlinjerna ska omarbetas om förutsättningarna ändras.
- Länsstyrelsen ska inte bara lämna råd till kommunerna utan också verka för att samordning mellan kommunerna kommer till stånd.
- Kopplingen till PBL som innebär att kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande för tillämpningen av 2 kap 3 § 5 PBL.
- Kommunen ska lämna regeringen de uppgifter om bostadsförsörjningsplanering som regeringen begär.
- Bostadsförmedling ska anordnas om det behövs och köavgift får tas ut.

Ändringarna som trädde i kraft 2014-01-01 innebär en precisering av innehållet i riktlinjerna och processen för att ta fram dessa. En viktig ändring är också kopplingen till PBL som ytterligare betonar vikten av en aktuell översiktsplan.

Vid halvårsskiftet 2014 trädde nya regler i kraft (3:5 PBL) som bl.a. innebär att kommunerna i sina översiktplaner ska förklara hur man avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Med behov avser man här både efterfrågestyrt och behovsstyrt bostadsbyggande. Begreppet långsiktigt är inte definierat utan det beror på förutsättningarna i den enskilda kommunen. I många fall torde tio år vara en lämplig planeringshorisont men det är samtidigt viktigt att det samordnas med andra kommunala planer och program.

1.2 Koppling till planer och program

Kommunens övergripande styrdokument är ”Utvecklingsplanen för Bodens kommun 2015-2025” fastställd av KF 2014-04-07. Detta är det mest långsiktiga planeringsverktyget inom Bodens kommun. Utvecklingsplanen anger visionen för år 2025.

Strategiska planen, som omfattar en rullande treårsperiod, är kommunfullmäktiges årliga styrdokument. Planen anger mål och resurser samt inriktningar och uppdrag till nämnder och styrelser. Där finns också ägardirektiv till de kommunala företagen. ”Strategisk plan 2016-2018”, består av flertalet utvecklingsområden. Ett av dessa är områden är *en växande trivsamt småstad*. Området innebär bland annat byggnation av fler småhus och flerfamiljshus i trivsamma miljöer. Inom detta område lyfts även bostadsförsörjningen fram som en viktig fråga. Andra utvecklingsområden är exempelvis *barnvänliga Boden* där en trygg och trivsamt boendemiljö betonas samt området *integration som tillgång* där vikten av stöd för att etablera sig i Boden framhålls.

Verksamhetsplanerna, som upprättas av nämnder, styrelser och kommunala företag, anger hur verksamheten ska uppnå målen. I ”Verksamhetsplan 2015-2017” utvecklas visionen. Genom att erbjuda attraktiva tomter skapas möjlighet till tillväxt i Boden. Målet är det samma som i den strategiska planen, nämligen att det i varje tidpunkt ska finnas totalt 25 lediga småhustomter i Boden och Sävast tätorter. I verksamhetsplanen 2014-2016 fanns ett konkret mål att sälja 7 småhustomter per år under perioden 2014-2016.

Kommunen har idag ingen aktuell översiktsplan men arbetet med framtagande av en reviderad och aktuell översiktsplan pågår. Översiktsplanen ska innehålla kommunens mål med bostadsbyggandet och utvecklingen av det befintliga bostadsbeståndet. Genom en ändring i Plan- och bygglagen (2014-01-01) har bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet förts in i lagen som ett allmänt intresse som ska främjas vid planläggning enligt PBL. Det innebär att målen för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbestånd är ett allmänt intresse enligt 2 kap 3 § PBL.

Den regionala utvecklingsstrategin är ett övergripande strategidokument för länet. I den regionala utvecklingsstrategin är fem prioriterade områden utpekade: livsmiljöer, innovation och förnyelse, tillgänglighet, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud samt strategiskt gränsöverskridande samarbete. Området livsmiljöer innehåller utvecklingsinsatser som främjar bland annat livskvalitet, attraktiva livs- och boendemiljöer, jämställdhet, integration och mångfald samt god folkhälsa.

De mål och delmål som fastställs i Bodens kommuns bostadsförsörjningsprogram knyter an till flertalet utvecklingsinsatser och prioriterade åtgärder i den regionala utvecklingsstrategin. Bostadsförsörjningsprogrammet bidrar därigenom till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin.

2 Utgångspunkter

Bodens kommuns bostadsförsörjningsprogram grundar sig på följande aspekter:

- Behovsstyrd respektive efterfrågestyrd bostadsförsörjning
- Landsbygd respektive centralort
- Scenario om befolkningstillväxt och planeringshorisont

Nedan följer beskrivning av utgångspunkterna.

2.1 Efterfrågestyrd och behovsstyrd bostadsförsörjning

Med efterfrågestyrd bostadsförsörjning avses den fria marknaden för bostäder. Efterfrågan styrs av utbud och tillgång och förutsätter betalningsvilja och betalningsförmåga. Priset sätts där säljare och köpare möts.

Med behovsstyrd bostadsförsörjning avses det behov av bostäder som ska tillgodose till hushåll med låg betalningsförmåga och betalningsvilja samt för socialtjänstens behov av VO-boenden och LSS- boenden.

2.2 Landsbygd respektive centralort

Centralorten omfattar Bodens tätort med Svartbjörnsbyn i norr, Trångfors och Heden i väster, Norra Svartbyn i öster, samt tätorten Vittjärvi i nordväst och Sävast tätort med Sävastön i söder. Övriga områden räknas till landsbygden. (Se bilaga 1)

2.3 Scenario och planeringshorisont

Bedömningarna av behov och efterfrågan på bostäder i framtiden bygger till stor del på bedömning om framtida befolkningsutveckling. Eftersom bostadsplanering innebär långa planeringsperioder med stora konsekvenser ur investeringssynpunkt behöver kommunen tillämpa en försiktighetsprincip vid användning av befolkningsprognoser. I Bostadsförsörjningsprogrammet används begreppet scenario, istället för prognos¹. Scenario i detta sammanhang innebär således att under förutsättning av en viss

¹ En prognos är en beskrivning av den mest sannolika framtiden under nu rådande förhållanden. Ett scenario är en beskrivning av ett framtida tillstånd och en därmed sammanhängande tänkbar, logiskt sammanhållen utveckling inom ett område. I Boden är framtidsbedömningen på den långa planeringshorisonten osäker p.g.a. olika faktorer, bland annat den framtida invandringen.

befolkningsutveckling under planeringsperioden, så bör kommunen planera för följande bostadsförsörjning .

Scenariot utgår från visionen att år 2025 ska kommunens befolkning uppgå till 30 000 personer. Denna utgör grunden i analysen av hur mycket, vad och när det bör byggas (Se kapitel 5 Scenariobeskrivning).

3 Efterfrågestyrd bostadsförsörjning

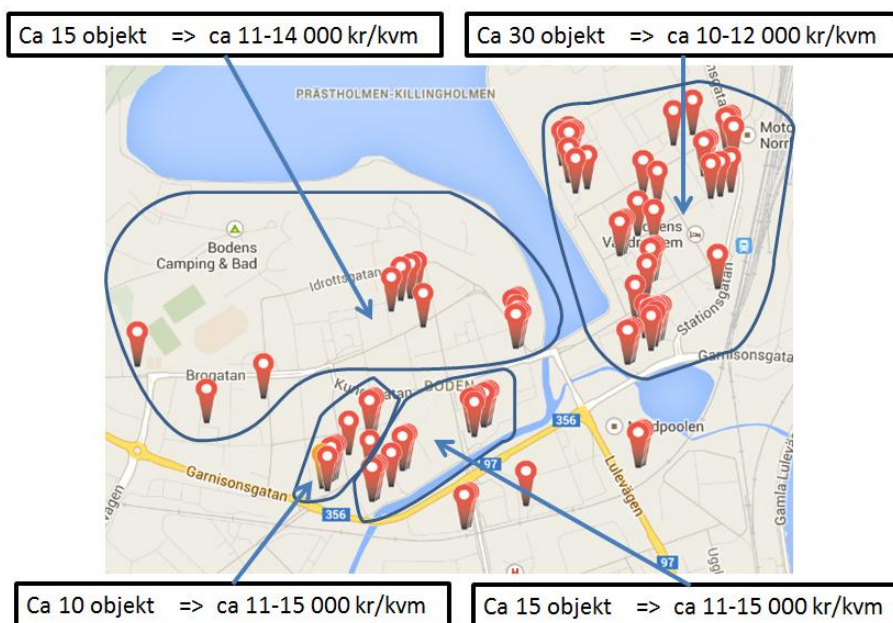
3.1 Bostadsbeståndet

Inom kommunen finns idag cirka 15 500 bostäder. Av dessa är cirka 8 350 småhus varav cirka 5 625 finns inom centralorten och cirka 2 725 inom landsbygdsområdet. Inom kommunen finns cirka 6 570 lägenheter i flerbostadshus varav cirka 5 100 är hyresrätt och 1 470 är bostadsrättslägenheter. Av lägenheter i flerfamiljshus finns cirka 6 380 inom centralorten och cirka 190 inom landsbygdsområdet. Av lägenheterna har cirka 5 500 folkbokförd befolkning. De lägenheter som inte har folkbokförd befolkning hyrs och bebos bl.a. av personer som inte har sin folkbokföringsadress i Boden. Exempel på detta är anställda inom Försvarsmakten som inte valt att folkbokföra sig i Boden. Dessutom finns cirka 520 lägenheter i specialbostäder för äldre (cirka 370) och funktionshindrade (cirka 160) samt cirka 100 lägenheter i serviceboende.

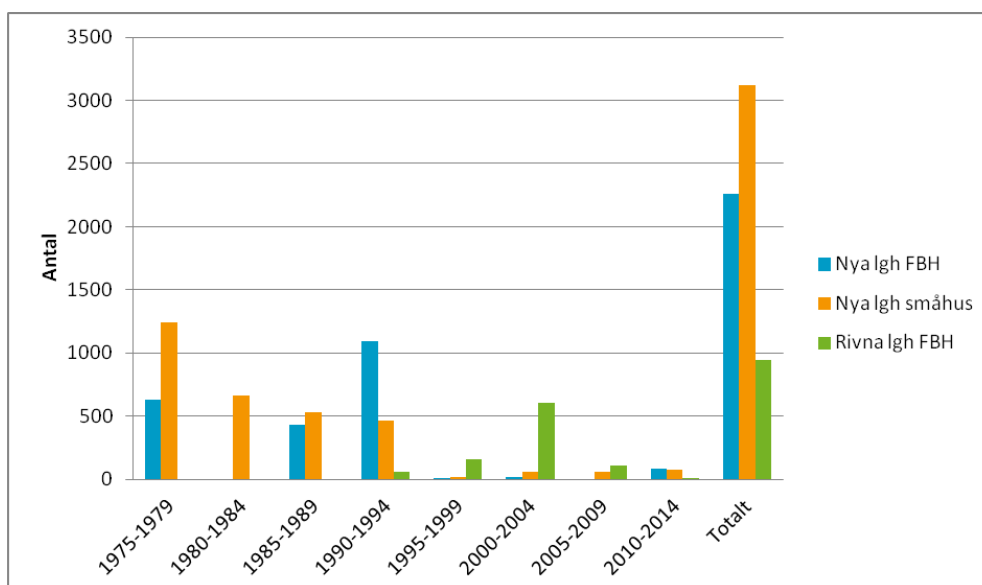
3.2 Bostadsmarknaden i Boden

3.2.1 Lägenheter i flerbostadshus

Cirka 80 bostadsrättslägenheter per år har omsatts i Boden under de senaste åren. Inom de centrala delarna av Boden ligger priset på bostadsrätterna, insats plus värdet av gemensamma lån, inom intervallet 12 – 15 000 kr/kvm BOA.

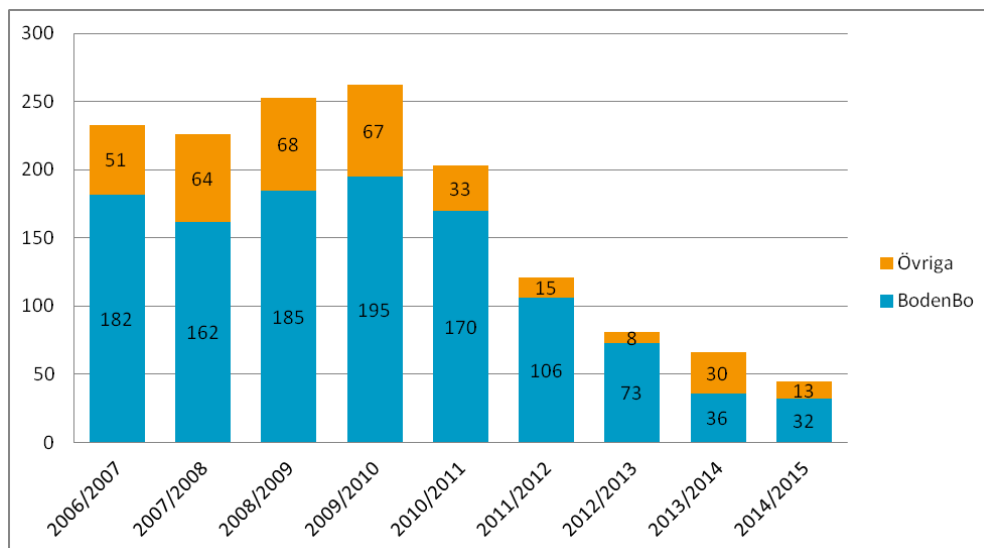
Figur 1. Bostadsrättsvärde inklusive nettoskuld i bostadsrättsföreningen på lägenheter i centrala Boden, (bostadsrättens försäljningspris + värdet av nettoskuld i bostadsrättsföreningen). Försäljningar åren 2013-början av 2015

Figur 2. Färdigställda lägenheter i flerbostadshus och småhus 1975-2014 och rivna lägenheter i flerbostadshus 1991-2014. Källa: SCB

Nybyggande av lägenheter i flerbostadshus har varit mycket begränsat under de senaste 20 åren. Det senaste bostadsprojekt som genomförts är ett projekt med cirka 70 lägenheter i centrala Boden som färdigställdes under 2013.

Mellan 1975-1994 byggdes det mycket småhus. Marknaden kollapsade mellan 1995-1999 för att under 2000-talet sakta öka med en byggnation på cirka 10-15 enbostadshus om året. Flerbostadshus byggdes framförallt mellan 1975-1979 och 1985-1994. I finanskrisens kölvatten i mitten av 1990-talet började Boden tappa befolkning, framförallt orsakad av kraftiga nedskärningar inom den offentliga sektorn och flytten av sjukhuset till Sunderbyn. Det medförde lägenhetsöverskott i flerbostadshus med följd att nästan 900 lägenheter revs mellan 1995-2008.

Figur 3. Antal outhyrda lägenheter vid respektive årsskifte (8 större fastighetsägare) och i procent av deras totala lägenhetsbestånd vid årsskiftena.

I hyreshusbeståndet finns idag endast ett fåtal lediga lägenheter. Antalet lediga lägenheter har stadigt minskat under de senaste åren. Noterbart är att av de lägenheter som inte är uthyrda är det många som inte är tillgängliga pga. att de renoveras eller av annan orsak inte är kan hyras ut. Vid årsskiftet 2014/2015 är det 45 lägenheter som redovisas som ej uthyrda. Av dessa är det endast ett fåtal som faktiskt kan hyras ut.

3.2.2 Småhus

Cirka 200 småhus (cirka 2,5 % av beståndet) omsätts per år inom Bodens kommun till ett snittpris på cirka 800 000 kronor. Inom centralorten är snittpriset mellan 1 till 1,5 miljoner kronor. Antalet sålda kommunala småhustomter har legat på 8-10 per år i genomsnitt under de senaste 10-12 åren. Till detta kommer ett antal småhus som byggs på privatägd tomtmark.

3.3 Aspekter som påverkar efterfrågan på bostäder

3.3.1 Boende per lägenhet

Sett över hela kommunen och beståndet av lägenheter i småhus och flerbostadshus är boendetätheten (dvs. personer per lägenhet) 2,1. Detta stämmer väl överens med siffran för hela landet. Uppdelat på flerbostadshus och småhus är boendetätheten 1,62 personer per lägenhet i flerbostadshus och 2,47 personer per lägenhet i småhus. Uppdelat på centralort och landsbygd är siffrorna något lägre för småhus på landsbygd (2,22) jämfört med centralorten där siffran är något högre (2,57). Beträffande lägenheter i flerbostadshus finns få sådana inom landsbygdsområdet.

3.3.2 Trygghetsboende

Bodens kommun har arbetat fram ett antal kriterier för trygghetsboende, ”Riktlinje för Trygghetsboende i Bodens kommun”, som avses godkännas av kommunfullmäktige. Kriterierna består av definitioner, organisation, regelverk, förmedling, kösystem samt upplåtelseformer för trygghetsboende i Bodens kommun.

För att få tillgång till trygghetsbostad ska minst en person i hushållet ska ha fyllt 70 år. Trygghetsboendet innefattar ett socialt innehåll med vård/vårdinna, serviceinsatser, extern service och anpassad fysisk utformning med gemensamhetslokal. Trygghetsboendet ska ha en estetiskt tilltalande utformning och vara anpassat även till personer med funktionsnedsättningar. Trygghetsboende ska bestå av hyreslägenheter.

3.3.3 Seniorboende

Seniorboende är bostäder för den som är 55 år eller äldre och söker ett bekvämare och mer tillgängligt boende. Seniorboende är för friska, pigga pensionärer till skillnad från äldreboende där de boende ges vård. Seniorbostäder anses särskilt lämpade för äldre på grund av åldersfördelningen i fastigheten och lägenhetens utformning. Det senaste tillskottet i Boden är ett nybyggt centrumhus för +55 boende. Den framtida efterfrågan är svår att bedöma men det torde finnas förutsättningar för flera boenden av detta slag. Byggs fler +55 minskar också efterfrågan av vanliga lägenheter inom denna grupp.

3.3.4 Attraktivt boende

Ett sätt att öka efterfrågan på bostäder är att tillskapa attraktiva boenden. Med attraktivt boende menas boende som ger t.ex.:

- närhet till Bodens centrum och dess serviceutbud
- närhet till kommunikationer
- närhet till natur och vattenkontakt
- utsikt över öppet landskap och vatten
- hög kvalitet i gestaltning och utformning av boendemiljöer

Attraktivt boende är en viktig del i att få inpendlare till kommunen att bosätta sig inom kommunens gränser. Det är också en viktig faktor för de personer som pendlar från kommunen och funderar på att bosätta sig någon annanstans. Finns möjligheterna till ett attraktivt boende i Boden kanske chansen att de stannar är större. De attribut som ovan redovisas som drivkrafter för attraktivt boende är generella och har stöd av forskningen. De miljöer där attributen ovan kan tillhandahållas är inom centralortens centrala stadsdelar och områdena nerströms i älvdalen. Inom landsbygden kommer det att tillkomma vissa lägen inom LIS- områdena.

3.3.5 Övrigt

En stor andel av de personer som flyttar till Boden har en bakgrund som invandrare. Antingen att de kommer direkt till Boden från utlandet eller att de kommer via någon annan svensk kommun. Den betalningsförmåga som finns inom denna grupp klarar normalt inte av de kostnadsnivåer som nya traditionella bostäder motsvarar. Ska nyproduktion av bostäder täcka betalningsförmågan i denna grupp krävs helt andra former av bostadsbebyggelse.

Många äldre bor idag i småhus trots att de kan ha önskemål om att kunna flytta till en bekvämare och mera centralt lägenhet. Orsaken är ofta att de bor i de hus som de själva byggt och där kapitalkostnaderna idag är låga eftersom de betalt av de lån de haft på sina bostäder. Det är med andra ord en mycket billig boendeform i jämförelse med en nyproducerad centralt belägen lägenhet. Samtidigt har många av dessa bostäder låg tillgänglighet vilket drabbar kommunen med höga kostnader för bostadsanpassning.

I en rapport från länsstyrelserna ”Hemlöshet – en fråga om bostäder” behandlas problemet med hemlöshet i Sverige idag. Rapporten beskriver vad hemlöshet vanligen orsakas av och vilka verktyg och metoder kommunerna kan använda samt ett flertal goda exempel från olika delar av landet. De grupper som har svårast att ta sig i på bostadsmarknaden är.

- Ungdomar och unga vuxna
- Nyanlända invandrare
- Äldre med svag ekonomi
- Barnfamiljer med låg inkomst

Rapporten tar också upp att förhoppningen om att flyttkedjor ska starta genom att äldre flyttar från ett befintligt boende till mer ändamålsenliga bostäder i nyproduktion i många fall är en utopi. Många äldre har inte de ekonomiska möjligheterna som behövs för att flytta till ett nytt boende.

4 Behovsstyrd bostadsförsörjning

4.1 Bostadsbeståndet och nyckeltal för behovsstyrt boende

Inom Bodens kommun finns idag 341 lägenheter för äldre med behov av långtidsboende, varav 335 lägenheter finns inom centralorten och 6 lägenheter inom landsbygdsområdet. Det finns vidare 29 lägenheter för korttidsboende. För gruppboenden enligt LSS² finns idag 162 lägenheter. Det nyckeltal som kommunen utgår från vid bedömning av antalet lägenheter för äldre är 21 lägenheter per 100 personer inom gruppen 80 år och äldre. För gruppboenden enligt LSS finns inget nyckeltal. De 162 lägenheter som idag finns för LSS-boenden innebär att det går cirka 170 invånare per LSS-lägenhet. Detta används som nyckeltal vid bedömning av framtida behov av lägenheter för denna grupp.

4.2 Ansvar enligt Socialtjänstlagen

Kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen kan delas in i tre grupper:

- Äldre människor
- Människor med funktionshinder
- Barn och unga

4.2.1 Vård- och omsorgsboende

När man inte längre kan bo kvar i sitt eget hem på grund av att behovet av vård och omsorg är stora och omfattande kan man ansöka om att flytta till ett särskilt boende. Det särskilda boendet är en boende- och vårdform där det ges service, omvårdnad och tillsyn dygnet runt. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd enligt 5:5 Socialtjänstlagen. För äldre personer finns också boendeformer som inte är ett primärt ansvar för kommunen

4.2.2 Särskilt boende för människor med funktionshinder

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket 5:7 Socialtjänstlagen behöver ett sådant boende, dvs. ”... människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring...”. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

² Lagen om stöd för vissa funktionshindrade, SFS 1993:387

definierar vissa grupper där insatser för särskilt stöd och särskild service ska ges.

- Personer med utvecklingsstörning och personer med autism.
- Personer som i vuxen ålder har fått en hjärnskada efter en olycka eller en sjukdom. Hjärnskadan gör att de har stora svårigheter att förstå.
- Personer som har andra funktionshinder som inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen.

Boendeformer med särskild service definieras enligt LSS, 9 §, som bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna.

Barn och unga

Familjehem är ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt. Tidigare kallades dessa ofta fosterhem eller social bostad. Familjehem är mer eller mindre permanent, medan jourhem är ett akut och tillfälligt alternativ. Att placeras i familjehem kräver en utredning.

Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård eller boende för enskilda och familjer som behöver vårdas och bo utanför det egna hemmet, 6:2 Socialtjänstlagen. (I vissa fall ska dessa behov tillgodoseas av staten, 6:3 Socialtjänstlagen). Boendeformer med särskild service definieras enligt LSS, 9 §, som boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet

Boendeformer

Utformningen av boendet ser olika ut i olika kommuner. Två vanliga former är gruppboende/gruppboende och servicebostad/serviceboende.

Gruppboende/gruppboende är avsett för den som har omfattande behov av stöd och omvårdnad. Gruppboende/gruppboende är ett litet antal lägenheter med gemensamt kök och vardagsrum. Köket och vardagsrummet fungerar som en samlingspunkt för dem som bor i bostaden. I gruppboenden/gruppboendet finns personal dygnet runt.

Serviceboende/servicebostad passar för den som inte behöver så omfattande stöd som ges i gruppboenden. Serviceboende är vanliga lägenheter som till exempel ligger i samma trappuppgång. Tillgång till personligt stöd ska finnas. Detta stöd ges av en fast personalgrupp som finns i anslutning till

serviceboendet dygnet runt. De som bor i en servicebostad ska också ha tillgång till en gemensam lokal där man kan mötas och umgås.

4.2.3 Nyanlända invandrare med uppehållstillstånd

Följande grupper av invandrare har olika behov av boende och ansvaret att ordna boende är olika:

- Asylsökande Migrationsverkets ansvar
- Asylsökande med uppehållstillstånd Kommunens ansvar
- Ensamkommande barn och ungdomar Kommunens ansvar
- Kvotflyktingar Kommunens ansvar
- Övriga inflyttande från andra länder Eget ansvar

När personer söker asyl är det Migrationsverkets skyldighet att ordna boende åt dessa i väntan på beslut om bosättning eller avvisning. För de som inte själva kan ordna sitt boende hyr Migrationsverket bostäder av olika fastighetsägare över hela landet. Kommunens skyldighet i fråga om personer som söker asyl är att låta barn till dessa gå i skola. Ersättning för detta och för andra kostnader som kommunen har betalas av Migrationsverket. Asylsökande ingår inte i beräkningen av folkmängd.

Antalet asylsökande och invandrare som beviljats permanent uppehållstillstånd i Sverige har ökat kraftigt under de senaste åren. Följande siffror visar detta:

Antal asylsökande som kom till Sverige under året		Beviljade permanenta uppehållstillstånd, flyktingar och anhöriga till dessa (varav anhöriga inom parentes)
2011	29 600	12 700 (3000)
2012	43 900	17 400 (7900)
2013	54 300	29 000 (10 700)
2014	81 300	35 600 (13 100)
2015	74 000	42 300 (15 200)
(bedömning av Migrationsverket, juli 2015)		

Tabell 1. Antalet asylsökande samt flyktingar och anhöriga som beviljats permanent uppehållstillstånd.

När en asylsökande fått uppehållstillstånd och vill ha hjälp med att hitta en plats i en kommun anvisar Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket personen till en kommun som har en överenskommelse om mottagning av invandrare. Det är bara de personer som fått uppehållstillstånd för att de behöver skydd i Sverige och deras anhöriga eller ingår i grupperna

ensamstående barn och kvotflyktingar som omfattas av mottagandet och har möjlighet att få hjälp med att bosätta sig i en kommun.

Bodens kommun har en överenskommelse med Migrationsverket om flyktingmottagande motsvarande 50 platser för år 2013 och 2014. Under 2013 mottogs 138 och 2014 110 invandrare med uppehållstillstånd i Boden. Befolkningsprognosen utgår från att behovet av flyktingmottagning kvarstår. Överenskommelsen med Migrationsverket fortsätter gälla under 2015. Förutom personer som behöver skydd i Sverige kan det komma andra från ett annat land till en kommun. 1) Personer som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person, t.ex. som sammanboende. 2) Personer som fått erbjudande om arbete och därför fått arbetstillstånd. 3) Studenter som fått uppehållstillstånd för studier eller 4) EU-medborgare med uppehållsrätt som utnyttjar rätten till den fria rörligheten inom EU. I de här fallen, 1 - 4, finns inga överenskommelser eller avtal med kommunen.

4.2.4 Processen

Arbetsförmedlingen har ett uppdrag att i samråd med Migrationsverket, länsstyrelserna och Sveriges kommuner och landsting fastställa en länsvis fördelning av det nationella behovet av mottagande av nyanlända invandrare med beviljat uppehållstillstånd. Dessa s.k. länstal utgår huvudsakligen från Migrationsverkets prognos över antalet nyanlända med uppehållstillstånd samt folkmängd och förutsättningarna på arbetsmarknaden i respektive län.

Länstalen består dels av ett antal anvisningsbara platser och dels ett planeringstal för självbosatta. Anvisningsbar plats fördelas till individer som fått uppehållstillstånd och vistas på anläggningsboende, till kvotflyktingar samt till individer som bosatt sig på egen hand men ansökt om och beviljats stöd för bosättning inom 6 månader från när uppehållstillståndet beviljades. Det senaste aktuella länstalet för Norrbottens län är 801 anvisningsbara platser och 371 självbosatta. Dessa siffror bygger på Migrationsverkets prognos från april 2014. I verkets prognos från februari 2015 har behovet av anvisningsbara platser (och planeringstal för självbosatta) ökat. Om relationen kvarstår borde antalet anvisningsbara platser i Norrbottens län vara cirka 980 och planeringstalet för självbosatta cirka 400. Dessa siffror bygger på att antalet nyanlända invandrare som sökt asyl och beviljats uppehållstillstånd i Sverige under 2015 och som behöver anvisningsbar plats kommer att uppgå till cirka 28 000 och att antalet självbosatta kommer att uppgå till cirka 52 000, dvs. totalt cirka 80 000 nyanlända invandrare som sökt asyl och beviljats uppehållstillstånd.

Utifrån länstalen förhandlar länsstyrelsen med kommunerna och skriver överenskommelser om mottagning av nyanlända invandrare. För 2013 och 2014 innebar avtalet med Bodens kommun att antalet anvisningsbara platser i kommunen var 30 och att planeringstalet för självbosatta var 20, dvs. totalt 50 platser. Det totala antalet som kommunen mottog under 2014 uppgick till 103 personer. Av dessa hade kommunen tagit emot 5 personer som anvisats till kommunen.

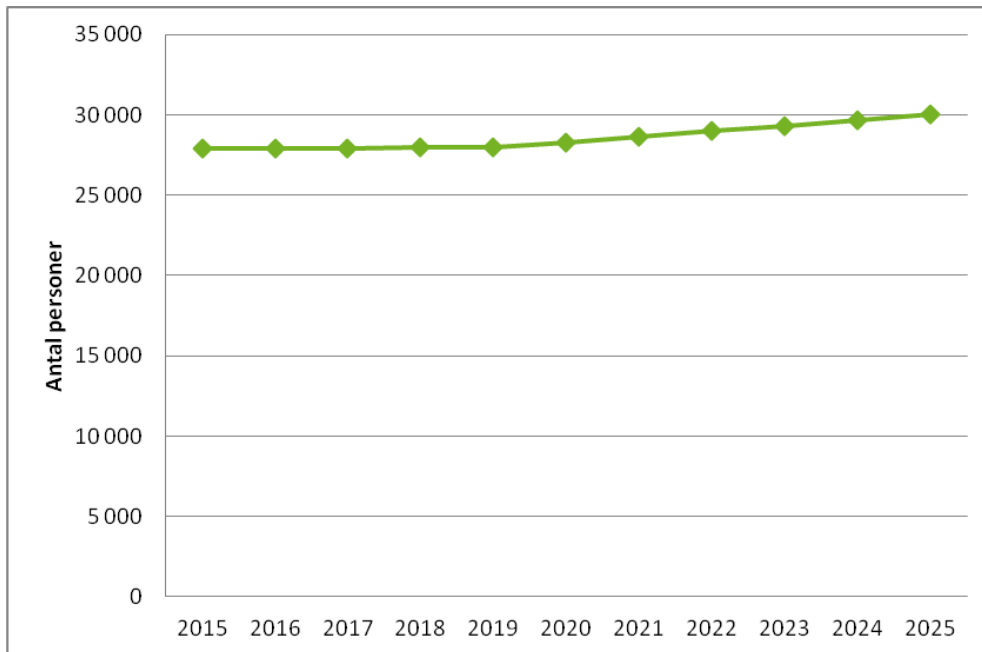

Anledningen till den låga siffran var att kommunen inte kunde tillhandahålla lediga lägenheter. Övriga som kommit till Boden under 2014 var 15 ensamkommande barn, 3 personer på institutionsboende, 25 anhöriga till nyanlända eller tidigare invandrare och 55 som själva ordnat sitt boende i Boden. Kommunsiffrorna för 2015 är ännu inte klara men utifrån länsstyrelsens bedömning borde siffran för Bodens kommun uppgå till cirka 100 anvisningsbara platser och cirka 40 självbosatta, dvs. totalt cirka 140 personer.

När en person beviljats uppehållstillstånd har denne rätt att bosätta sig var som helst i landet. En stor del väljer att bosätta sig på egen hand utan hjälp från myndigheterna. Personer som själva inte kan hitta ett arbete eller bostad kan söka hjälp hos Arbetsförmedlingen. För de som beviljats uppehållstillstånd kan Arbetsförmedlingen ta fram en etableringsplan som, om den följs, ger rätt till etableringsersättning upp till 24 månader. Kravet för att omfattas av en etableringsplan är att personen är mellan 18-64 år, har fått uppehållstillstånd som flykting eller liknande.

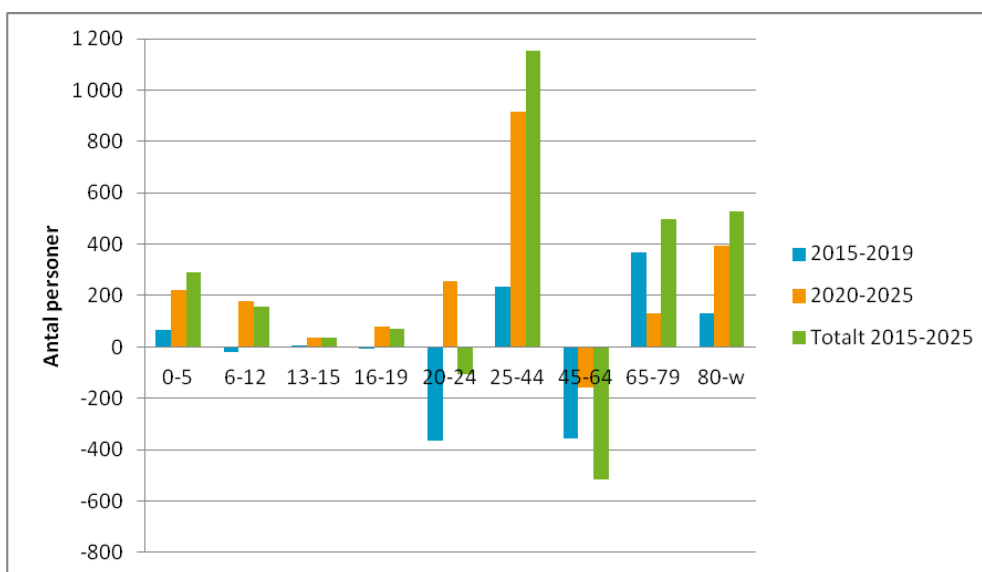
5 Scenariobeskrivning

5.1 Befolkningsförändring

Figur 4. Befolkningsprognos 2015- 2025 för Bodens kommun, total folkmängd.

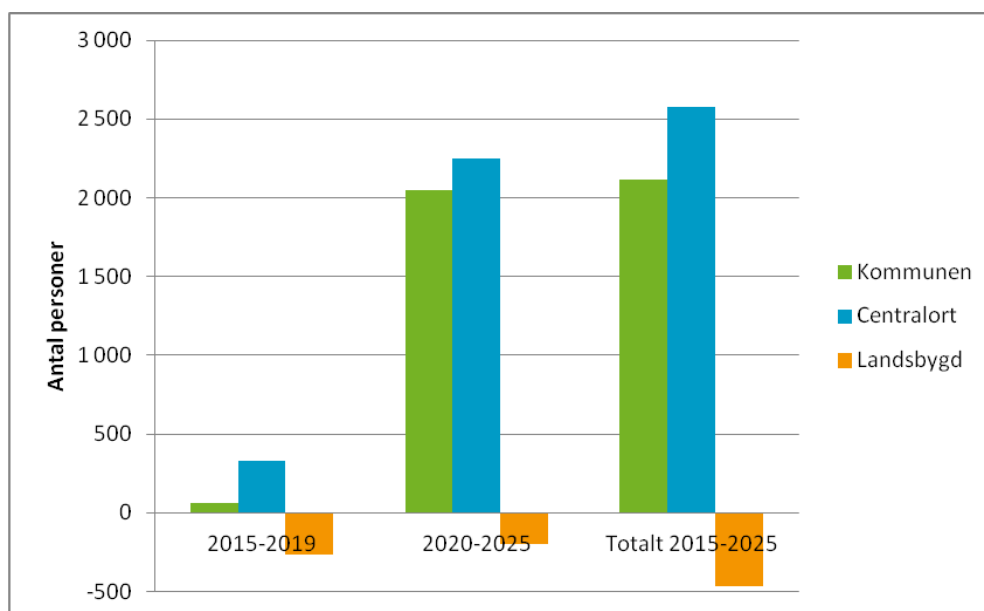
Folkmängden ökar totalt med cirka 2100 personer fram till 2025. Ökningen sker enligt prognosen främst mellan åren 2020 till 2025. 2015 till 2019 bedöms befolkningen öka med 60 personer. 2020 till 2025 uppskattas en ökning med ungefär 2050 personer.

Figur 5. Befolkningsprognos 2015- 2025 för Bodens kommun, förändring fördelat på ålderskategorier.

År 2015 till 2019 kommer det att ske en minskning i åldersgrupperna 20 till 24 samt 45 till 64. Minskningen för gruppen 45 till 64 uppskattas även mellan åren 2020 till 2025, dock i mindre utsträckning. Personer i åldrarna 45 till 64 är den åldersgrupp som prognostiseras minska mest fram till 2025. Antalet personer i åldrarna 20 till 24 kommer även att minska totalt sett fram till 2025. För övriga ålderskategorier prognostiseras en ökning, där gruppen 25 till 44 utmärker sig med den högsta ökningen. Vidare kommer den totala ökningen för äldregrupperna 65 till 79 samt 80 år och äldre vara lika. Detta är grupperna som kommer att öka mest, förutom åldersgruppen 25 till 44. För åldersgrupperna barn och ungdomar upp till 19 år ses den högsta ökningen i åldrarna 0 till 12 år.

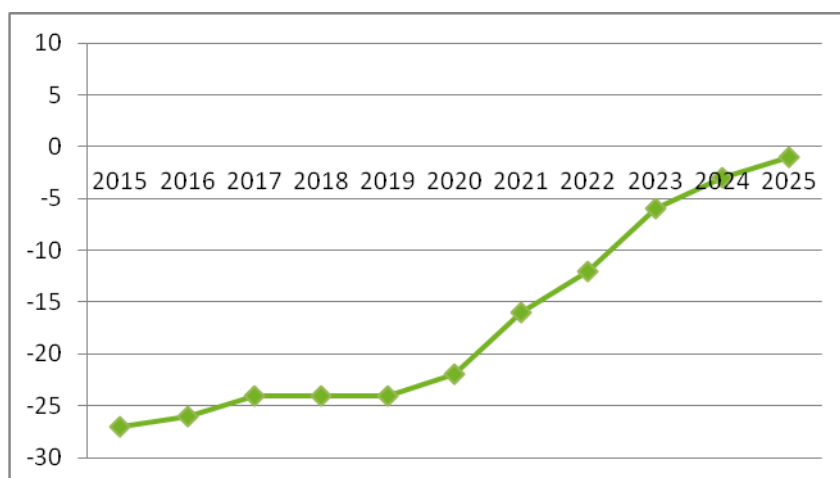
5.1.1 Befolkningsförändring centralort och landsbygd

Figur 6. Befolkningsprognos 2015- 2025 för Bodens kommun, förändring uppdelat på centralort och landsbygd.

Uppdelat på centralort och landsbygd ökar befolkningen i centralorten med ungefär 2 500 personer medan befolkningen landsbygden minskar med ungefär 460 personer. Som tidigare nämnt, kommer ökningen att främst ske 2020 till 2025. På landsbygden är minskningen högst 2015 till 2019.

5.2 Födelsenetto

Figur 7. Prognos födelsenetto 2015- 2025 för Bodens kommun.

Totalt för hela kommunen är födelsenettot (födda minus döda) negativt för perioden fram till 2025 med totalt 185 personer. Dock kommer födelsenettot gradvis att öka för att 2025 vara ungefär 0. Det beror på att antalet födda kommer att öka successivt fram till 2025, som en följd av ökningen i åldern 25-44 år.

5.3 Flyttningar

Totalt för hela kommunen är flyttnettot positivt med cirka 2300 personer under perioden fram till 2025, framförallt mellan 2020 till 2025. Mellan åren 2015 och 2019 prognostiseras flyttnettot vara totalt 185 personer. Mellan åren 2020 till 2025 uppskattas flyttnettot vara totalt 2110 personer.

Flyttrörelserna kan också beakta flyttningar inom kommunen, i första hand mellan centralort och övriga delar av kommunen. Någon prognossiffra på detta finns inte men statistik för åren 2010 till 2014 visar att flyttningsnettot mellan landsbygd och centralort var positivt för centralorten med i genomsnitt cirka 70 personer per år. Variationerna är dock stora mellan enskilda år.

5.4 Pendling

Pendlingen till och från Bodens kommun är omfattande. Totalt är utpendlingen cirka 4200 personer per dag och inpendlingen cirka 2000 personer per dag. Pendlingen är främst koncentrerad till Luleå kommun. Utpendlingen till Luleå kommun var år 2013 cirka 3500 personer per dag och inpendlingen från Luleå kommun till Bodens kommun var samma år 1100 personer per dag.

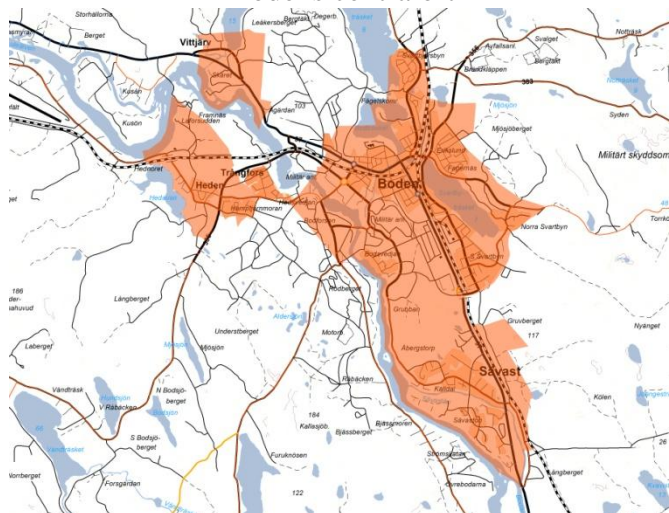
5.5 Arbetsplatser

Bodens kommun har haft en svag positiv utveckling vad avser antalet arbetsplatser under åren 2004 till 2013 (+ 1,9 procent). Vid en jämförelse med andra kommuner i Norrbottens län är detta en låg siffra. I Luleå har antalet arbetsplatser ökat med cirka 13 procent, Piteå med cirka 5,5 procent och i Haparanda med cirka 13 procent, under samma period. Det är dock viktigt att poängtera att mellan åren 2009 till 2013 har utvecklingen varit mer positiv med cirka 10 procent.

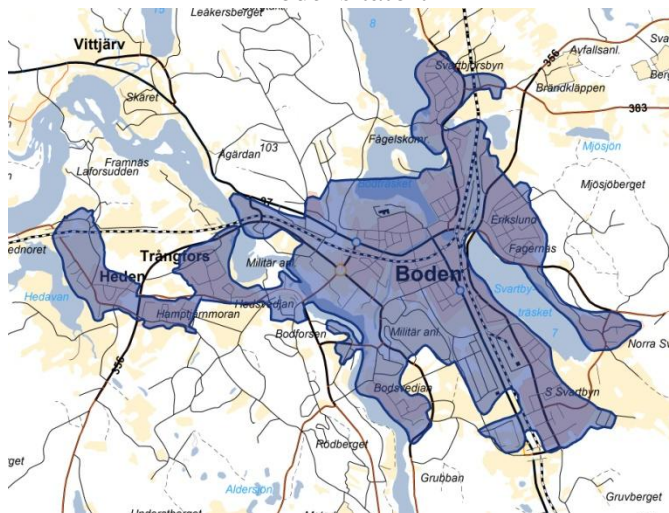
För att befolkningen ska öka med över 2000 personer krävs att nya arbeten i kommunen skapas som grund för inflyttning, försörjning och betalningsförmåga. Totalt kommer det att krävas cirka 1000 nya stadigvarande arbeten i kommunen.

Bilaga 1. Bodens centralort, tätort och centrum

Bodens centralort

Bodens tätort

Bodens centrum

**Bodens
kommun**

Kommunledningsförvaltningen
Samhällsbyggnadskontoret

2015 september